

Ekonomika

Zhoršení ratingu

Agentura Fitch Česku zhoršila výhled

Mezinárodní ratingová agentura Fitch Ratings zhoršila výhled hodnocení České republiky, takže Česku hrozí zhoršení hodnocení a prodražení dluhu. Ve svém novém posouzení agentura výhled zveřejnila ze stabilního na negativní. Podle ekonoma Lukáše Kovandy tak Česku poprvé od listopadu roku 1998 hrozí zhoršení ratingu od jedné ze tří významných agentur. Fitch sice potvrdila dosavadní hodnocení ČR stupněm AA-, avšak výhled zhoršila. Rating bude snížen, pokud odstrážení od ruského plynu a jeho následky vyvolají recesi, rychlou inflaci a projeví se nepříznivými dopady na ukazatele fiskální kondice. Rating bude zhoršen také v případě, že se vládě nepodaří ozdravit veřejné finance. (ČTK)

Statistika

Počet podnikatelů stoupl o tři tisíce

Počet podnikatelů v Česku, kteří si samostatnou výdělečnou činností skutečně vydělávají, v prvním čtvrtletí stoupl o tři tisíce na 1,081 milionu. Vyplyvá to z evidence České správy sociálního zabezpečení. Loni počet podnikatelů, tedy například i soukromých lékařů, umělců či zemědělců, vzrostl o 27 tisíc. Nejvíce podnikatelů je podle dat evidováno v Praze (197 tisíc) a ve Středočeském (153 tisíc) a Jihomoravském (120 tisíc) kraji. (ČTK)

Inflace

Francouzi mění stravovací i hygienické návyky

S rostoucími cenami se mění spotřebitelské návyky Francouzů. Inflace je nejvyšší za posledních 14 let a téměř polovina obyvatel země proslavené svou gastronomií a módou plánuje utracet méně. Nejznatelnější je propad u potravin v biokvalitě. Překvapivější je, že spotřebitelé v posledních týdnech výrazně snížili výdaje za hygienické výrobky. Lidé přestali nakupovat roušky, respirátory, ale pokles o 29 procent zaznamenaly také zubní kartáčky. (ČTK)

Jiří Lacina
redaktor MF DNES

Na přijetí eura se připravuje Chorvatsko. Už od ledna příštího roku se tam tak rozloučí s kunami, které jsou v oběhu od roku 1994. Odborníci proto doporučují, aby tam turisté během letošního dovolené utratili co nejvíce korun ze svých již existujících zásob, protože v příštím roce už placení s nimi nebude v Chorvatsku jednoduché.

Chorvatská centrální banka totiž stanovila, že simultánní platby kunou i eurem budou v této zemi možné pouze během prvních dvou týdnů roku 2023. Ačkoliv výměna nových bankovek bude v Chorvatsku možná po neomezené stanovenou dobu, mince bude potřeba vy-

Jakou si lidé naplánovali jarní dovolenou

Kde se ubytovávají (v %)

v penzionu

48

v hotelu vyšší kategorie

25

ostatní druhy hromadného ubytování a kempy

17

Kolik utratí

5 838 Kč

je výdaj na osobu celkem. Z toho je 43 % za ubytování.

43 %

Čechů plánuje dovolenou v zahraničí.

Proč dovolenou neplánují

nedostatek financí

43

preferují jinou roční dobu

32

obavy z aktuální situace

22

Zdroj: MMR Foto: Tomáš Blažek, MAFRA

Na prázdniny lidé chtějí, ale inflace je nutí šetřit

Uspořit na jídle při dovolené lidem nevadí. Vstupy do hradů a památek si ale i tak zaplatí.

Tomáš Cafourek
redaktor MF DNES

➔ Pokračování ze str. 1

Zkušenosti restaurátérů jsou však v dnešní době rozdílné. Jinou zkušenost totiž mají hotelové restaurace, které tvoří základ klientů Asociace hotelů a restaurací, a jinou stravovací zařízení mimo turistické lokality nebo zařízení zaměřená převážně na výdej obědových menu.

Ty naopak z dat sesbíraných z elektronické evidence sledují nižší počet hostů. „Vidíme nižší počet účtenek, ale roste jejich celková hodnota i kvůli zdražování,“ uvedl restaurátér a člen představenstva Asociace malých a středních podniků Luboš

Kastner. Úbytek příjmů zaznamenávají restaurátéři zejména u výdeje obědů. Ty sice ve srovnání s minutkovou kuchyní podražily méně, ale úbytek hostů se u nich projevil razantněji. Podle Kastnera jde o dvacetiprocentní úbytek hostů a deseti-procentní pokles tržeb. Naopak přes večer je úbytek transakcí o desetiinu, ale kvůli vyšším cenám se tržby zvedly rovněž o deset procent.

Přednost mají energie a nájem Trend upřednostňování důležitějších plateb, jako jsou energie, nájem a nákupy potravin před službami, které je možné ve finančně napjatějších obdobích oželeť, se bude podle Kastnera stupňovat i nadále.

„Řada restaurací, které nedokážou konkurovat buď nižší cenou,

nebo naopak nadstandardními službami, bude muset na trhu skončit,“ domnívá se restaurátér. Trend omezování zbytečných výdajů už pocítila divadla a další kulturní instituce. Naopak hrady a zámky si na nezajem stěžovat nemohou. Navzdory plošnému zdražování registruje Národní památkový ústav zájem návštěvníků o státní památ-

ky, a to jak ze strany skupinových zájezdů, tak ze strany zahraničních a místních návštěvníků. „Návštěvnost během letošních Velikonoce byla v porovnání s rokem 2019 (tedy s rokem bez protiepidemických opatření) na 67 procent, což vykazuje tendenci mírného zvyšování a mírné stabilizace, byť v meziročním srovnání je návštěvnost celkově na cca 46 procent,“ uvedla mluvčí Národního památkového ústavu Klára Veberová.

V Praze se situace pomalu lepší Nejvíce koronavirová krize zasáhla podniky v Praze, které připravila o zahraniční klientelu, a čeští hosté ji na rozdíl od horských nebo jinak turisticky atraktivních mimopražských destinací nahradit nedokázali. I zde od začátku letošního roku nastalo určité zlepšení.

Například průměrná obsazenost pražských hotelů vzrostla na 29,7 procenta, když během loňského lockdownu se držela na velice nízkých 7,2 procenta. Spolu s tím si hoteliéři mohli dovolit zvýšit ceny

z loňských průměrných 50 eur na 72 eur. Porovnáme-li tyto výsledky s některými sousedními státy, pak se Praha stále v průměrné ceně nedostává na konkurenční destinace, kterými jsou Vídeň, Budapešť a Berlín. „Jen Vídeň při stejné obsazenosti má průměrnou cenu o 21 eur vyšší než Praha a podobná situace je i v tržbách na disponibilní pokoj. Rozdíl mezi Prahou a Vídní je šest eur, a Budapešť dokonce dosáhla o 15,3 procenta vyšší tržby na disponibilní pokoj a noc,“ uvedl prezident Asociace hoteliérů Václav Stárek.

Kromě zbytečných položek nicméně Češi už začali šetřit i na základních potřebách. Podle průzkumu společnosti Cofidis omezují například spotřebu vody nebo šetří na potravinách. Na jídle šetří podle České tiskové kanceláře asi 80 procent lidí. Nenakupují například zbytečně velké množství jídla, nevyhazují je nebo využívají akce. Potravinové i další slevy pravidelně sleduje a bere v úvahu při rozhodování o nákupu 68 procent nakupujících.

„Kromě zbytečných položek nicméně Češi už začali šetřit i na základních potřebách. Podle průzkumu společnosti Cofidis omezují například spotřebu vody nebo šetří na potravinách. Na jídle šetří podle České tiskové kanceláře asi 80 procent lidí. Nenakupují například zbytečně velké množství jídla, nevyhazují je nebo využívají akce. Potravinové i další slevy pravidelně sleduje a bere v úvahu při rozhodování o nákupu 68 procent nakupujících.“

Utratíte kuny. Za pár měsíců Chorvatsko zavede euro

Jiří Lacina
redaktor MF DNES

Utratíte kuny. Za pár měsíců Chorvatsko zavede euro

měnit maximálně do tří let od zavedení eura. „Turistům bych určitě poradil, aby tam utratili co nejvíce už směněných kun ještě letos. Měli by zároveň i předem promyslet jejich odpovídající nákup ještě před odjezdem na dovolenou. Stanovené lhůty se totiž mohou měnit a mohou být s nimi spojeny i nejrůznější poplatky, a to třeba v případě výměny mincí,“ řekl finanční analytik Generali Investments Jakub Krátký.

Od září dvoji ceny

Experti přilíš velkou změnu pro turisty nečekají. Platit přímo eurem v hotovosti totiž bylo na mnoha chorvatských místech možné už celou řadu let, a to i u menších obchodníků. Situaci zároveň nahrává, že v čase stále roste obliba bezhotovostního placení prostřednictvím platební karty, kde tedy ani turisté příliš

velkou změnu nepocítí. Turisté, kteří do Chorvatska dorazí v průběhu letošního září, ale musí počítat třeba s dvojnásobnými cenami.

„Opatření v podobě dvojnásobných cen, a tedy v eurech a v kunách, vstoupí v platnost během září roku 2022 a bude platit nejméně do konce roku 2023. Toto nařízení má spotřebitelé dávat možnost si ověřit, kolik by výrobek či služba stály v původní cenové hladině, a tedy tím lépe kontrolovat, zda nedošlo k neospravedlněnému skokovému zdražení ze strany prodejce či poskytovatele. Společnosti budou muset dvoji ceny uplatňovat i na svých webových stránkách nebo v médiích,“ uvedla chorvatská ekonomka ze skupiny Raiffeisenbank Zrinka Zivkovic Matijevec.

Ekonomové totiž čekají, že změna měny v Chorvatsku může povzbudit inflační šilenství. Zároveň

Kuny končí Chorvaté začnou od září platit eurem.

ale tvrdí, že by tento trend neměl v zemi bývalé Jugoslávie probíhat dlouho a během několika měsíců se ustálí.

Pozor na prudké zdražení

„Ačkoliv by vstup Chorvatska do Evropské měnové unie měl podle našich zjištění jen malý dopad na ceny, tak je zároveň nevyhnutelné, aby se ceny v rámci jednotného evropského trhu přiblížily evropskému průměru. Tomu pomůže opatření právě v podobě dvojnásobných cen, které bude platit ještě jeden celý rok po zavedení měny euro na území dnešního Chorvatska,“ řekla analytička Zrinka Zivkovic Matijevec.

Chorvatský proces kolem eura je v současné chvíli ve své finální fázi. Oproti nedalekému Bulharsku, se kterým společně vstoupilo do Evropského mechanismu směn-

ných kurzů 2 (ERM 2), se Chorvatsku podařilo urychlit plánované přijetí eura zhruba o rok, tedy od začátku roku 2023. Země je v současné chvíli členem i Bankovní unie. Ekonomové ale dodávají, že v současné chvíli Chorvatsko neplní všechna nutná konvergenční kritéria.

„Bude zajímavé sledovat, jak se Evropská komise postaví ke chorvatskému zhoršení veřejných financí během koronavirové pandemie. Problémem je také současná inflace, která silně roste. Oba indikátory jsou totiž důležitými kritériem pro vstup do eurozóny. Scénář v podobě odložení přijetí Chorvatska do eurozóny ale není příliš pravděpodobný. Rozhodnutí o přijetí Chorvatska do eurozóny očekávají už během července tohoto roku,“ okomentoval situaci Jakub Krátký ze skupiny Generali.